

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวางแผนกลยุทธ์พัฒนาการใช้ระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบสารสนเทศจากข้อมูลปฏิบัติการของระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้ศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนสารสนเทศเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป
- 2) วิเคราะห์สารสนเทศการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- 3) โครงสร้างการบริหารงาน

1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้แก่

- 1) วิสัยทัศน์ พันธกิจ
- 2) วิเคราะห์ SWOT
- 3) กระบวนการทำงาน
- 4) ปัจจัยภายนอก
- 5) การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1.3 การกำหนดกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

1.4 กำหนดกลยุทธ์ระบบสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

2. การวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

- 2.1 วิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
- 2.2 การตรวจสอบและกำหนดระบบสารสนเทศที่จะทำการพัฒนา
- 2.3 ระบบรายงานที่สนับสนุนหน้าที่การบริหารและการตัดสินใจ

3. การวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศ

3.1 ศึกษาระบบสารสนเทศหรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ปัจจุบัน

3.2 วางแผนการจัดสรรงรัฐพยากรเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาและเอื้ออำนวยกลยุทธ์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

4. การวางแผนโครงการ

4.1 การวางแผนสารสนเทศเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

การวางแผนกลยุทธ์สารสนเทศเชิงกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พิจารณาวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวิเคราะห์สารสนเทศการดำเนินงานตามแผนมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง สภาพแวดล้อมภายในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา เพื่อ กำหนดกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ให้เป็นไปในแนวทางยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

4.1.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้แบ่ง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ออกเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป โดยใช้ตัวแบบที่ เรียกว่า PEST Analysis และวิเคราะห์สารสนเทศการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัย แม่ฟ้าหลวง และโครงสร้างการบริหารงาน

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไป เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมกว้างๆ ภายนอกศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้แก่ การเมือง(Political) เศรษฐกิจ(Economic) สังคม(Social) และเทคโนโลยี(Technology)

1) การเมือง เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมใน ระดับนานาประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่เศรษฐกิจและสังคมแห่งภูมิปัญญาและการ เรียนรู้ (Knowledge-based Economy/Society : KBE/KBS) สะท้อนให้เห็นความสำคัญของ เทคโนโลยีสารสนเทศในการผลิต เข้าถึง การจัดเก็บ และการเผยแพร่องค์ความรู้ รัฐบาลภายใต้ การนำของ ฯพณฯ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เกิดวิสัยทัศน์ ในการเตรียมประเทศไทย ให้เป็นสังคม แห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการยกระดับความรู้ของคน ในประเทศ ตั้งเสริมการเผยแพร่องค์ความรู้ และนำความรู้นั้น ไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อภาคเศรษฐกิจและสังคม เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

นโยบายด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา (e-Education) เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ครอบคลุมการพัฒนา และประยุกต์สารสนเทศ และความรู้ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงและรับบริการการ

ศึกษาและการเรียนรู้ และรองรับการพัฒนาสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยคำนึงถึง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อนของการลงทุน การผลิตเนื้อหาทางการศึกษาที่มี คุณภาพ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีความหลากหลายและพิจารณาสัมฤทธิผลการเรียนรู้ของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ : 2545) นโยบายส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ คือ การพัฒนาสาระทางการศึกษาและการ สร้างความรู้

ห้องสมุดมีชีวิต (Living Library) เป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาลในการ สนับสนุนให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ ระบบ การจัดการความรู้ ระบบสารสนเทศห้องสมุด การดำเนินกิจกรรมของห้องสมุด และการพัฒนาการ บริการของห้องสมุด โดยให้มีทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการหลายประเภท มีบรรณาการ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการอำนวยความสะดวก สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ ใช้บริการ ได้อย่างรวดเร็ว และให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) เศรษฐกิจ ในยุคสังคมข่าวสาร การพัฒนาเศรษฐกิจได้มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว เกิดระบบเศรษฐกิจใหม่ (New Economy) ที่ใช้ประโยชน์จากการผลิตประเภท “สาร สนเทศ และ ความรู้” ในระดับสูง เพื่อให้เกิดผลิตภาพ (Productivity) และเพิ่มขีดความสามารถใน การแข่งขัน แรงงานที่มีความรู้ (Knowledge workers) จึงเป็นแรงงานที่เป็นต้องการของภาค เศรษฐกิจ เป็นตัวจกรสำคัญในการสร้างความเจริญให้กับสังคม สร้างความมั่งคั่งให้กับระบบ เศรษฐกิจ และการสร้างงานให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง ในสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ : 2545)

3) สังคม ในยุคสารสนเทศและเศรษฐกิจใหม่ สังคมต้องเพชญกับการพัฒนา แบบก้าวกระโดด เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และภัยคุกคามจากปัญหา ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ (Digital divide) ความเหลื่อมล้ำภายในสังคม ไทย ซึ่งทำให้เกิดการกระจายรายได้ไม่เท่ากันและปัญหาสังคมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น การให้การศึกษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ (Learning culture) อย่างต่อเนื่อง เป็นการเปิด ก้าวต่อการเรียนรู้ การพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม(สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ : 2545)

4) เทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็ว การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดสิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ทำ ให้ธุรกิจและองค์กรภาครัฐต้องมีการปรับตัว โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมา ช่วยพัฒนาองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ และเพิ่มขีดความ

สามารถในการแบ่งขั้น เช่น การใช้ระบบสารสนเทศทางธุรกิจ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการให้บริการ และการได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างสะดวกและรวดเร็ว

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไปดังกล่าว การที่รัฐบาลมุ่งการพัฒนาประเทศไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ นโยบายด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาคการศึกษา (e-Education) และนโยบายห้องสมุดมีชีวิต ที่ส่งเสริมการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการองค์กร และการให้บริการในรูปแบบต่างๆ จึงเป็นแนวโน้มให้มหาวิทยาลัยต้องปรับตัวด้านการบริหารงานให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ และธุรกิจการศึกษา

2. วิเคราะห์สารสนเทศการดำเนินงานตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2542 โดยมีปรัชญามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง คือ ให้เป็นแหล่งสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีที่จะปลูกป่า สร้างคนด้วยการอนุรักษ์และพัฒนาระบบทัศนศิลป์และสิ่งแวดล้อม และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาส ด้วยการให้การศึกษาและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ สร้างห้องเรียนรู้ใหม่ รวมทั้งร่างไว้ซึ่งประเพณีและศิลปวัฒนธรรมที่ดีงามของชาติพันธุ์ต่างๆ ในเขตภาคเหนือและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงตอนบน

1) วิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงจะเป็นมหาวิทยาลัยคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในระดับสากล มีความเป็นเลิศในศิลปวิทยาการสาขาต่างๆ เพื่อเป็นแหล่งผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของประเทศไทยและภูมิภาค รวมทั้งเป็นแหล่งสร้างสมและพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ควบคู่กันไปกับการนำองค์ความรู้ในมหาวิทยาลัย ออกไปสู่การประยุกต์ใช้ในสังคม และภาคธุรกิจอุตสาหกรรมของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมือที่แน่นแฟ้นกับองค์การภายนอก ในทุกสาขา ในขณะเดียวกันก็จะมุ่งเน้นการศึกษาและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมของชาติ เพื่อคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของความเป็นชาติสืบไป

2) พันธกิจ

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ มีพันธกิจและหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจหลักที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. การผลิตบัณฑิต
2. การวิจัย
3. การบริการวิชาการแก่สังคม
4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

5. การปรับเปลี่ยนและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน

3) กำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จและสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงาน

การพัฒนามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงไปตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้ ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องเกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้กำหนดไว้ 10 ประการ ซึ่งสามารถวิเคราะห์สารสนเทศที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงสารสนเทศที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ	สารสนเทศที่สนับสนุนแผนระยะยาว
1. ปัจจัยด้านคุณภาพทรัพยากรมนุษย์	1. สารสนเทศพนักงานสายบริหาร 2. สารสนเทศพนักงานสายวิชาการ 3. สารสนเทศพนักงานสายปฏิบัติการ 4. สารสนเทศพนักงานจากต่างประเทศ 5. สารสนเทศการพัฒนาบุคลากร 6. สารสนเทศเงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ 7. สารสนเทศการประเมินบุคลากร
2. ปัจจัยด้านคุณภาพบัณฑิต	1. สารสนเทศหลักสูตรการเรียนการสอน 2. สารสนเทศสื่อการเรียนการสอน 3. สารสนเทศนักศึกษาและจำนวนนักศึกษา 4. สารสนเทศเกี่ยวกับบัณฑิต 5. สารสนเทศการริการนักศึกษา การบริหารขัดการ 6. สารสนเทศกิจกรรมเสริมหลักสูตร 7. สารสนเทศการประเมินความรู้ การสอน 8. สารสนเทศหลักสูตรระดับสั้น 9. สารสนเทศการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ
3. ปัจจัยด้านคุณภาพผลงานวิจัยและการสร้างนวัตกรรม	1. สารสนเทศนักวิจัย 2. สารสนเทศเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญ 3. สารสนเทศงานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากร

ตารางที่ 4.1 แสดงสารสนเทศที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ต่อ)

การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ	สารสนเทศที่สนับสนุนแผนระยะยาว
3. ปัจจัยด้านคุณภาพผลงานวิจัยและการสร้างนวัตกรรม	4. สารสนเทศงานวิจัยด้านอุดสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมการผลิต 5. สารสนเทศงานวิจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 6. สารสนเทศงานวิจัยด้านเทคโนโลยีชีวภาพ 7. สารสนเทศงานภาคเหนือตอนบน และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 8. สารสนเทศงานวิจัยภูมิปัญญาท้องถิ่น 9. สารสนเทศงานวิจัยที่ได้รับรางวัล 10. สารสนเทศงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์อ้างอิงและเผยแพร่ในเอกสารที่มีมาตรฐานสากล 11. สารสนเทศแหล่งทุนวิจัย 12. สารสนเทศงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอก
4. ปัจจัยด้านคุณภาพการบริการวิชาการ	1. สารสนเทศงานบริการวิชาการ 2. สารสนเทศเครือข่ายองค์กรที่เกี่ยวข้อง 3. สารสนเทศโครงการบริการวิชาการ 4. สารสนเทศเงินรายได้ 5. สารสนเทศผู้รับบริการ
5. ปัจจัยด้านความร่วมมือกับกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	1. สารสนเทศองค์กรกลุ่มประเทศ GMS 2. สารสนเทศงานวิจัยการศึกษากลุ่มประเทศ GMS 3. สารสนเทศทุนสนับสนุนการศึกษาและวิจัย GMS 4. สารสนเทศผู้ใช้บริการ 5. สารสนเทศคนกวิจัยเพื่อศึกษากลุ่มประเทศ GMS 6. สารสนเทศบริการข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มประเทศ GMS 7. สารสนเทศด้านภูมิศาสตร์ และสังคมศาสตร์ของกลุ่มประเทศ GMS

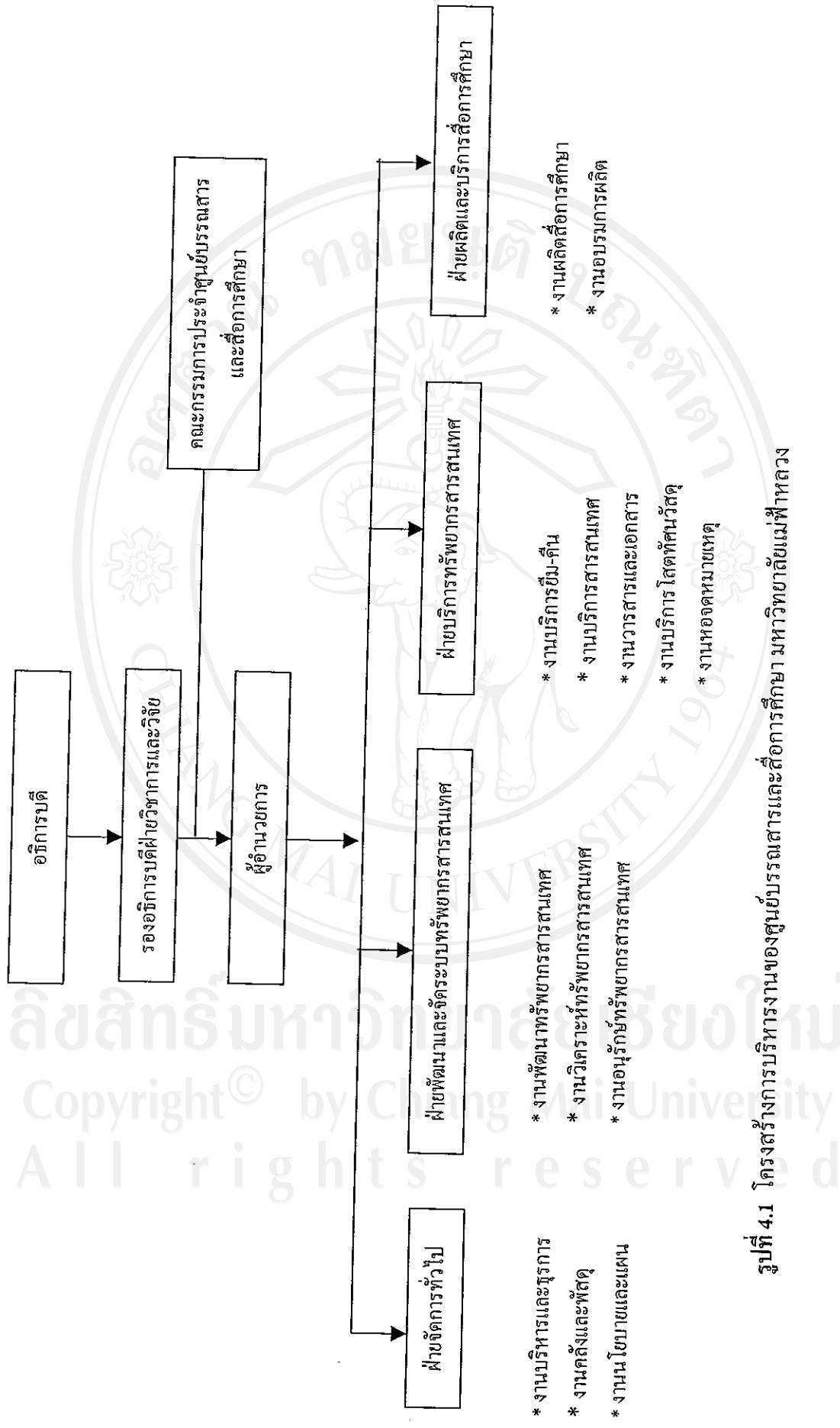
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 4.1 แสดงสารสนเทศที่สอดคล้องกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (ต่อ)

การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ	สารสนเทศที่สนับสนุนแผนระยะยาว
6. ปัจจัยด้านการส่งเสริม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และภาษาของชาติ	1. สารสนเทศศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาล้านนา 2. สารสนเทศองค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมฯ 3. สารสนเทศ โครงการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมฯ 4. สารสนเทศกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมฯ 5. สารสนเทศองค์กร/เครือข่ายด้านศิลปวัฒนธรรมฯ 6. สารสนเทศทุนวิจัยเพื่อสนับสนุนศิลปวัฒนธรรมฯ
7. ปัจจัยด้านการจัดการด้านการเงินและงบประมาณ	1. สารสนเทศการเงินและงบประมาณ 2. สารสนเทศการจัดหารายได้เชิงธุรกิจ 3. สารสนเทศหน่วยงานธุรกิจขององค์กร
8. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการใช้อาคารสถานที่	1. สารสนเทศอาคารสถานที่ 2. สารสนเทศสาธารณูปโภค 3. สารสนเทศพื้นที่และการใช้พื้นที่ 4. สารสนเทศการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ 5. สารสนเทศงบประมาณการบำรุงรักษา 6. สารสนเทศการบริหารวัสดุคงคลัง
9. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการใช้วัสดุอุปกรณ์	1. สารสนเทศอุปกรณ์เครื่องมือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2. สารสนเทศครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีฯ 3. สารสนเทศครุภัณฑ์โสตทัศนูปกรณ์ 4. สารสนเทศการบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ 5. สารสนเทศองค์กร/เครือข่าย 6. สารสนเทศการฝึกอบรมการใช้วัสดุอุปกรณ์
10. ปัจจัยด้านคุณภาพของระบบการบริหารจัดการ	1. สารสนเทศด้านบริหารจัดการของหน่วยงานภายใน 2. สารสนเทศการประกันคุณภาพการศึกษา 3. สารสนเทศการตรวจสอบภายใน 4. สารสนเทศแผนงาน โครงการ

จัดทำโดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Copyright © by Chulalongkorn University

4. โครงสร้างการบริหารงานภายในบูรณาการสำหรับสถาบันและต่อต่องานศึกษา

ที่นี่สารสนเทศซึ่งวิเคราะห์ได้นั้น จะเรียกว่าเป็นกรอบของความต้องการสารสนเทศของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จะเห็นว่าสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยทั้ง 10 ด้าน ซึ่งสารสนเทศนี้จะช่วยดำเนินงานและบริหารจัดการได้ก็ต่อเมื่อนำสารสนเทศที่เป็นความต้องการหลักนี้ไปวิเคราะห์ เพื่อหาความต้องการโดยละเอียด (Detail requirements) ของสารสนเทศที่สอดคล้องกับการดำเนินงานและการบริหารงานขององค์กรต่างๆ ที่รับผิดชอบต่อไป นั่นคือ ความต้องการสารสนเทศที่สนับสนุนแผนระยะกลางและระยะสั้น

4.1.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

1. วิสัยทัศน์

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา เป็นศูนย์บริการความรู้และห้องสมุดที่ทันสมัยด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศมีการบริการเป็นมาตรฐานสากล โดยเชื่อมโยงการบริการสู่ชุมชน

2. พันธกิจ

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มีพันธกิจ คือ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ วิเคราะห์จัดหมวดหมู่ จัดเก็บและให้บริการสื่อการเรียนรู้ต่างๆ สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และอินเตอร์เน็ตได้สะดวก รวดเร็ว

3. การวิเคราะห์ SWOT

3.1 จุดแข็ง

1) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้า การวิจัย และการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากร และชุมชน รวมทั้งการให้บริการด้านสื่อทั้งในลักษณะการผลิตและการบริการสื่อการศึกษาต่างๆ

2) มีงบประมาณสนับสนุนการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศอย่างเพียงพอ

3) มีทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัยสำหรับให้บริการตามหลักสูตรการ

เรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

4) บุคลากรน้อยและมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารและร่วมใจกันปฏิบัติงาน

3.2 จุดอ่อน

1) การกระจายอำนาจสั่งการในทางปฏิบัติยังมีลักษณะเป็นการรวมศูนย์

ทำให้งานล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ

2) นโยบายการบริหารงานของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาไม่ชัดเจน ในด้าน การบริหารงานระบบห้องสมุด การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาระบบท้องสมุดอัตโนมัติ การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ

3) ขาดการทำงานเชิงรุกโดยเฉพาะการดำเนินงานด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

4) จำนวนทรัพยากรสารสนเทศน้อย ไม่เพียงพอ กับความต้องการของผู้ใช้บริการ

5) บุคลากรของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมการอบรมและพัฒนาบุคลากรมีน้อย

6) การประสานงานทำงานเป็นทีมงานยังไม่ดีพอ

3.3 โอกาส

1) นโยบายการส่งเสริมการพัฒนาสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากรัฐบาล ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้

2) ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กร การนำระบบสารสนเทศมาใช้ ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ

3) นโยบายห้องสมุดมีชีวิต ส่งผลดีต่อการบริหารจัดการและพัฒนาห้องสมุด ทั้งในด้านทรัพยากรสารสนเทศ และรูปแบบการให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3.4 อุปสรรค

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่รวดเร็วและต่อเนื่องตลอดเวลา และเปลี่ยนแปลงรวดเร็วกว่าขีดความสามารถของบุคลากร ทำให้ต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในด้านการบริหารจัดการและการให้บริการ

4. กระบวนการทำงาน

ระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาที่นำมาใช้คือ VTLS VIRTUA ซึ่งพัฒนามาจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติวีทีแอลเอส(VTLS) โดยการพัฒนาและออกแบบให้เป็นระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการ เป็นระบบปฏิบัติการ UNIX และระบบจัดการฐานข้อมูล Oracle ทำงานในลักษณะของ Client server เป็นการสื่อสารระหว่างผู้ใช้กับระบบในรูป

ของกราฟฟิกและใช้กับมาตรฐาน Z39.5 โปรดต่อคอล ซึ่งสามารถนำไปใช้งานด้านสารสนเทศเพื่อการจัดการ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังรูปที่ 4.2 และประกอบด้วยโมดูลต่างๆ ได้แก่

1) โมดูลงานจัดหา(Acquisition Module) เป็นระบบทำงานเกี่ยวกับการจัดหา และการรับบริจากทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง สื่อโสตทัศนวัสดุ ซึ่งระบบสามารถทำการจัดหาได้ทั้งแบบสั่งซื้อและแบบอภินันทนาการ และจะติดตามและอกรายงานเกี่ยวกับรายละเอียด เช่น ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ราคา ร้านค้าฯลฯ โดยระบบงานนี้จะทำงานเชื่อมโยงกับระบบอื่นๆ ของระบบอัตโนมัติ ได้แก่ โมดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศ โมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือโอเพค และ โมดูลยืม-คืนสารสนเทศในลักษณะออนไลน์

2) โมดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศ(Cataloging Module) เป็นระบบที่ถูกออกแบบมาเพื่อให้สามารถจัดทำรายการในฐานข้อมูลที่ได้คำนึงใน โมดูลงานจัดหา เพื่อที่จะพร้อมให้บริการด้วยการสืบค้นและการยืมคืนบนระบบสารสนเทศออนไลน์ และพร้อมกับการเชื่อมโยงไปยังระบบห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาอีก 24 แห่ง ที่เรียกว่า ระบบ Union Catalog

3) โมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือ โอเพค (Online Public Access Cataloguing Module : OPAC) เป็นระบบการสืบค้นข้อมูลในฐานข้อมูล ตามระบบงานของ ทรัพยากรสารสนเทศที่มีให้บริการใน โมดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศผ่านบนระบบเครือข่ายทั้งระบบอินเตอร์เน็ต และ อินทราเน็ต โดยสามารถเอื้อให้ผู้ใช้บริการ สามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้ โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย รวมทั้งทั่วโลก โดยผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถสั่งพิมพ์รายการทางบรรณานุกรมไปใช้งานได้ต่อไป เพื่อประโยชน์ของการอ้างอิง

4) โมดูลยืม-คืนสารสนเทศ(Circulation Module) เป็นระบบการยืมคืนในลักษณะออนไลน์และเป็นปัจจุบัน ทำให้ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ สามารถทราบสถานะของผู้ใช้และสถานะของทรัพยากรสารสนเทศว่าอยู่ขั้นออกใบหรือไม่

5) โมดูลควบคุมวารสาร(Serial Control Module) เป็นระบบงานวารสารและสั่งพิมพ์ต่อเนื่อง สำหรับทำงานวารสาร การจัดการ และการควบคุมงานวารสาร โดยการจัดเก็บและเปลี่ยนบรรณานุกรมวารสาร การสร้างรายการทะเบียนวารสาร การลงทะเบียนวารสาร ทวงถาม วารสารฉบับ ล่าช้า จัดเก็บระเบียนข้อมูลผู้จำหน่ายวารสาร สามารถเชื่อมโยงกับงานบริการในการให้บริการยืม-คืน วารสาร ได้ ทำการบันทึก รายการ โน๊ต และแสดงข้อมูลในกรณีที่วารสารเกิดการสูญหายหรือได้รับ วารสารในสภาพไม่สมบูรณ์ และเตือนอัตโนมัติในกรณีที่ไม่ได้รับวารสารตามระยะเวลาที่กำหนด

6) โมดูลการจัดทำครรชนิวารสาร (Journal Indexing Module) เป็นระบบงานสำหรับการลงทะเบียนรายการตั้งนิวารสาร หรือบันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูลระบบงานครรชนิวารสาร ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ หัวเรื่อง ชื่อนิวารสาร ปีที่ พับที่ วัน เดือน ปี เลขหน้า สาระสังเขป เป็นต้น มี การทำงานจัดเก็บข้อมูลควบคู่กับระบบงานนิวารสาร และสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง ประกอบด้วยการบันทึกข้อมูล การแก้ไขข้อมูล เป็นต้น เชื่อมโยงการทำงานกับโมดูลการสืบค้นรายการนิวารสารสนเทศหรืออิมแพค สามารถสืบค้นข้อมูลครรชนิวารสารได้

7) โมดูลมัลติมีเดีย(Multimedia Module) เป็นระบบที่รับข้อมูลจากเครื่องสแกนเนอร์หรือแหล่ง Input Digital ในรูปแบบแฟ้มข้อมูล สามารถทำการแฟ้มข้อมูล รูป เสียง ภาพสไลด์ วิดีโอ ผ่าน tag 856 และนำมาแสดงในโมดูลการสืบค้นรายการนิวารสารสนเทศหรือ อิมแพค หรืออินเตอร์เน็ตได้

5. ขีดความสามารถหลัก

1) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้า การวิจัย และการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากร และชุมชน

2) เป็นหน่วยงานที่ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ ประกอบด้วย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ฐานข้อมูลซึ่งรองรับออนไลน์ สื่อและอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์

3) เป็นหน่วยงานที่จัดเก็บและการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย เพื่อเอื้อให้ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศได้โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และอินเตอร์เน็ต เพื่อความสะดวก รวดเร็ว โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

6. กำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors : CSF)

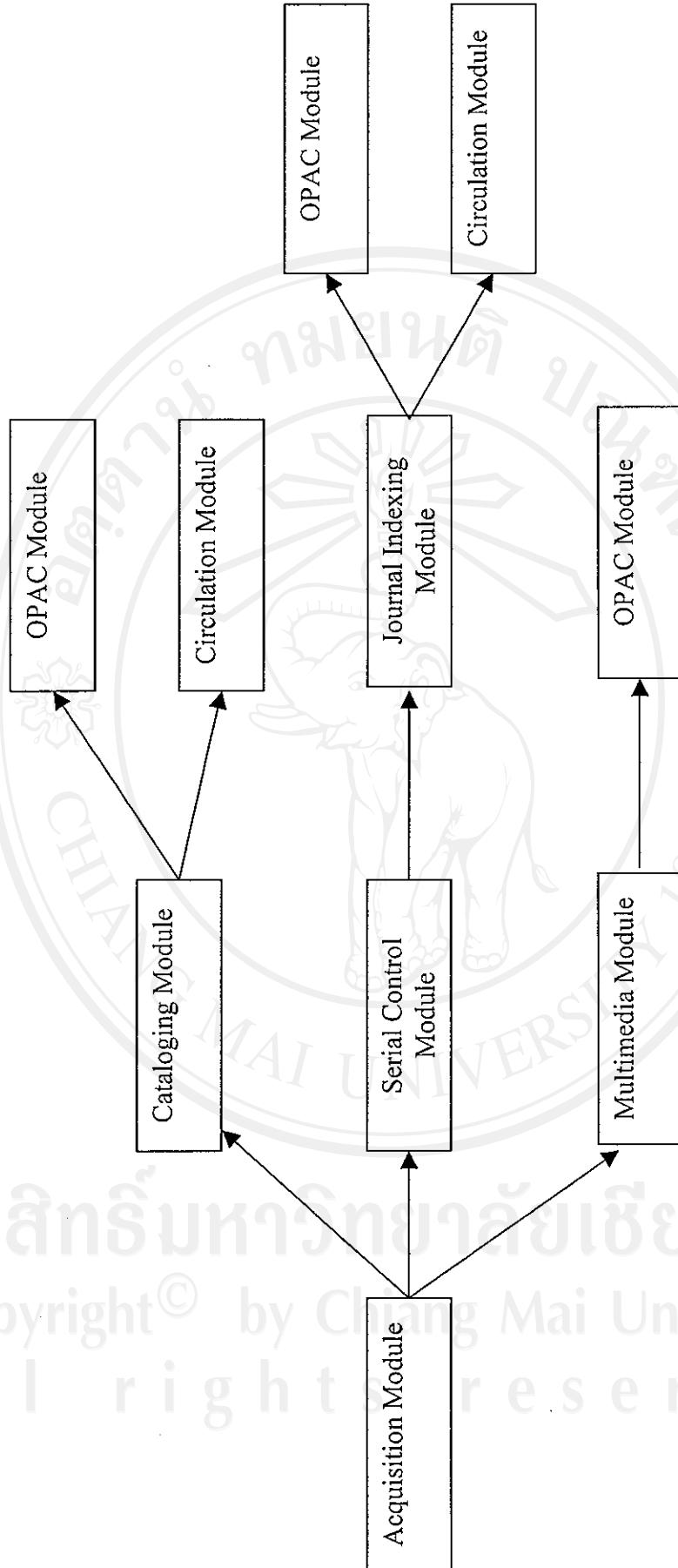
1) มีนโยบายการบริหารงานของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาที่ชัดเจนในด้าน การบริหารงานระบบห้องสมุด การพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบท้องสมุดอัตโนมัติ การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

2) มีทรัพยากรสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเพียงพอสำหรับให้บริการตามหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงทั้งในปัจจุบันและอนาคต

3) มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพิ่มประสิทธิภาพในด้านบริหารจัดการ และการบริการที่ทันสมัย โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และอินเตอร์เน็ตได้สะดวก รวดเร็ว

4) บุคลากรมีความรู้ความสามารถ

5) มีงบประมาณสนับสนุนการจัดทำทรัพยากรสารสนเทศและการให้บริการอย่างเพียงพอ

รูปที่ 4.2 ขั้นตอนการดำเนินงานระบบอัตโนมัติ VTLS Virtua ของศูนย์บรรณสารและศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

4.1.3 การกำหนดกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

เนื่องจากศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอน การค้นคว้า การวิจัย และการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา คณาจารย์ บุคลากร และชุมชน รวมทั้งการให้บริการด้านสื่อทั้งในลักษณะการผลิตและการบริการสื่อการศึกษาต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จึงได้กำหนดกลยุทธ์ขององค์กรดังนี้

1. กลยุทธ์การปรับตัว

1) มีการวางแผนการบริหารงานของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาที่ชัดเจน ในด้าน การบริหารงานระบบห้องสมุด การพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบท้องสมุดอัตโนมัติ การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

2) เนื่องจากศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามีภาพในแฟ้มการให้บริการ จึงต้องมองภาพนักศึกษาหรือผู้รับบริการเป็นลูกค้าที่สำคัญ เป็นผู้มีส่วนได้เสียและเป็นผู้ได้รับประโยชน์จาก การศึกษา

3) เนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ต้องปรับตัวโดยมีรูปแบบการให้บริการที่สะดวก รวดเร็ว และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างรวดเร็ว และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. กลยุทธ์เชิงรุก

1) จัดทำงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ
2) จัดให้ทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบที่เพียงพอ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ และสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัย

3) จัดให้มีรูปแบบการให้บริการที่ทันสมัย ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการอย่างสะดวก รวดเร็ว
4) ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

4.1.4 กำหนดกลยุทธ์ระบบสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

การพัฒนาการใช้ระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศจากข้อมูลปฏิบัติการของระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อช่วยสนับสนุน การบริหารจัดการ การวางแผน และการตัดสินใจของผู้บริหาร

4.2 การวิเคราะห์ความต้องการระบบสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

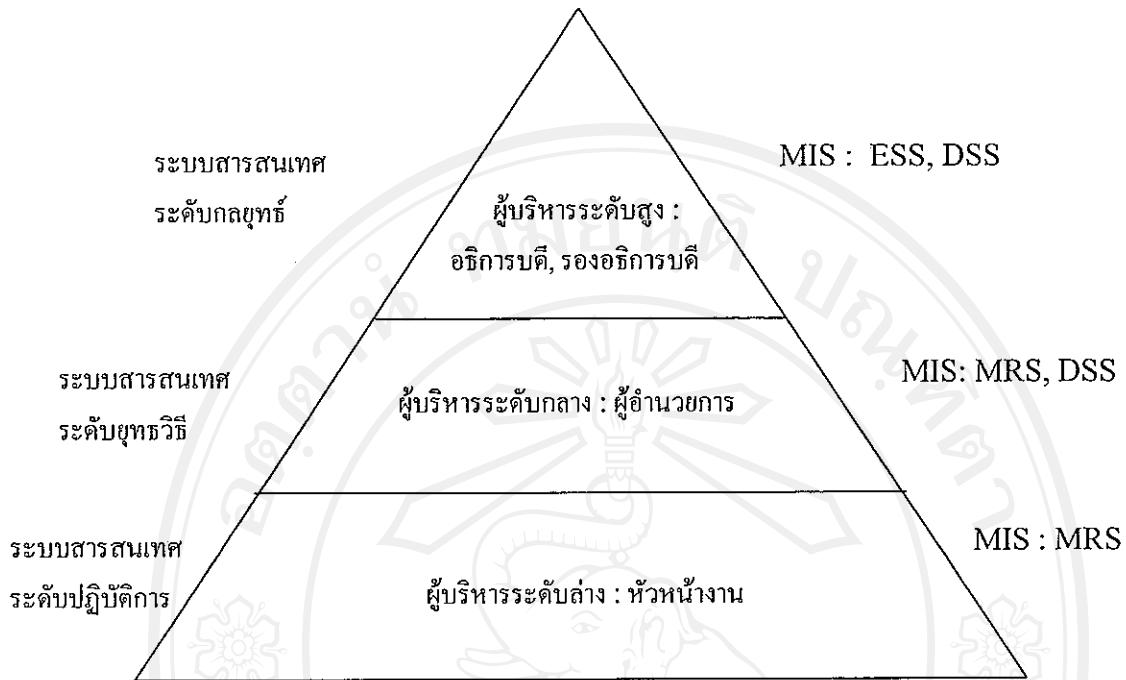
การวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศของบุคลากรในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา เพื่อทราบความต้องการสารสนเทศที่ถูกต้อง สอดคล้องกับกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการ การวางแผน และการตัดสินใจของผู้บริหาร

ด้วยความต้องการสารสนเทศที่ถูกต้อง สถาบันต้องมีการติดตามและประเมินผล ทั้งในระดับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง กับระดับระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงานของผู้บริหาร ในระดับต่างๆ สามารถแสดงได้ดังรูปที่ 4.3

4.2.1 การวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศ โดยการวิเคราะห์การทำงานตามขั้นตอนของระบบอัตโนมัติ VTLS VIRTUA ประกอบด้วย ส่วนของการนำเข้า จัดการหรือประมวลผล เมย์เพร์หรือแสดงผลข้อมูลและสารสนเทศ และดังนี้

การวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศ หน้า 45-66 นี้ ส่วนนำเข้า (Input) ประมวลผล (Process) และการแสดงผล (Output) เป็นการวิเคราะห์จากระบบงานจริง ส่วนสารสนเทศที่ต้องการ ได้จากเอกสารรายงานของหน่วยตรวจสอบภายใน รายงานประจำปี เอกสารจากการประกันคุณภาพการศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ระบบสารสนเทศ พนักงาน : Acq. Module, Cat. Module, OPAC Module, Circ.
ระดับปฏิบัติการ Module, Serial Module, Jour. Module, Multimedia Module

รูปที่ 4.3 ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างระบบอัตโนมัติกับระบบสารสนเทศที่สนับสนุนหน้าที่การบริหารจัดการผู้บริหาร

จากรูปที่ 4.3 อธิบายได้ว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS) เป็นระบบสารสนเทศที่สนับสนุนหน้าที่การบริหารจัดการของผู้บริหาร ที่มีความหมายโดยภาพกว้างว่าประกอบด้วย

1. ระบบสารสนเทศที่ช่วยการปฏิบัติงานประจำ (Operation Information System : OIS)
2. ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดทำรายงาน (Management Reporting System: MRS)
3. ระบบสารสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ (Decision Support System : DSS)
4. ระบบสารสนเทศสนับสนุนผู้บริหารระดับสูง (Executive Support System)

1. โมดูลงานจัดหา(Acquisition Module) ระบบทำงานเกี่ยวกับการจัดหาและการรับบริจากทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง โสตทัศนวัสดุ มีขั้นตอนการทำงานดังรูปที่ 4.4 และข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้
ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) ข้อมูลร้านค้า/หน่วยงาน (Vendor Record)

ตารางที่ 4.2 แสดงกระบวนการข้อมูลร้านค้า/หน่วยงาน

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
ชื่อร้านค้า ที่อยู่ รหัสไปรษณีย์ เบอร์โทรศัพท์ โทรสาร	การจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลร้านค้า	รายงานการประเมินร้าน ค้า โดยพิจารณาจาก จำนวนตัวเล่มที่ได้รับ ¹ การส่งของ ราคา และ การให้บริการ

2) ข้อมูลงบประมาณ (Budget Information)

ตารางที่ 4.3 แสดงกระบวนการข้อมูลงบประมาณ

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
ปีงบประมาณ รหัสงบประมาณแต่ละ สำนักวิชา ชื่อสำนักวิชา จำนวนงบประมาณที่ ได้รับจัดสรร	การจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลงบประมาณ รวม และ ข้อมูลงบ ประมาณแยกสำนัก วิชา	รายงานงบประมาณที่ได้ รับจัดสรรแยกสำนักวิชา

3) การสั่งซื้อ (Purchase Order Record)

ตารางที่ 4.4 แสดงกระบวนการสั่งซื้อ

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสารสนเทศ
รายชื่อร้านค้า หน่วยงานที่สั่งซื้อ สถานที่จัดส่งหนังสือ รายชื่อหนังสือ (จาก Bib. Record) ราคาต่อเล่ม จำนวนเล่ม เลือกปี และงบประมาณของสำนักวิชา	คำนวณและจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลการสั่งซื้อ	- รายงานทรัพยากรสารสนเทศที่สั่งซื้อทั้งหมดโดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ วีดิทัศน์ ซีดีรอม เทป และโสตทัศน์วัสดุ อื่นๆ - รายงานยอดการสั่งซื้อทั้งหมดแยกตามสำนักวิชา - รายงานการสั่งซื้อทั้งหมดแยกตามร้านค้า

4) การรับสินค้า (Items Received) ในสั่งสินค้า(Invoice) และการจ่ายเงิน (Pay Voucher)

ตารางที่ 4.5 แสดงกระบวนการการรับสินค้า ในสั่งสินค้าและการจ่ายเงิน

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	ผลลัพธ์ (Output)	ความต้องการสารสนเทศ
การรับสินค้า : หมายเหตุ ในสั่งซื้อ จำนวน สถานะที่ได้รับ ^{สินค้าที่ได้รับ} จำนวนที่ได้รับ	คำนวณและจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลการรับสินค้า	1. รายงานทรัพยากรสานтехที่ได้รับจากการสั่งซื้อ โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ วิธีทัศน์ชีวีรอมเทป และโสตท์คนวัสดุอื่นๆ 2. รายงานจำนวนทรัพยากรฯที่ได้รับแยกตามสำนักวิชา
ใบสั่งสินค้า : หมายเหตุ ในสั่งสินค้า ชื่อร้านค้า รายการและจำนวนสินค้าที่ได้รับ ^{จำนวนเงินรวม} จำนวนเงินรวม ^{วันที่} สถานะการจ่ายเงิน	คำนวณและจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลการสั่งสินค้า	3. รายงานจำนวนทรัพยากรฯที่ได้รับแยกตามร้านค้า 4. รายงานการเงินทั้งหมดที่จ่ายจริงตามใบสั่งสินค้า
การจ่ายเงิน : ชื่อร้านค้า หมายเหตุในเสร็จรับเงิน ^{หมายเหตุในสั่งสินค้า} หมายเหตุในสั่งสินค้า ^{วันที่}	คำนวณและจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลการจ่ายเงิน	

5) การลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศ (Bibliographic Record)

ตารางที่ 4.6 แสดงกระบวนการลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศ

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
หนังสือและโสตฯ : ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ สำนัก พิมพ์ ปีที่พิมพ์ ISBN ราคา หมายเลขทะเบียน หนังสือ วารสาร : ชื่อวารสาร ISSN กำหนดออก ปีที่เริ่มนองรับ สถานที่พิมพ์ สำนัก พิมพ์ ปีที่พิมพ์ หัวเรื่อง หมวดหมู่วารสาร Multimedia Link	การจัดเก็บข้อมูล	ทะเบียนบรรณานุกรม	รายงานงานวิจัย ทรัพยากรสารสนเทศ โดยแยกภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ วารสาร วีดี ทัศน์ ซีดีรอม เทป และ โสตทัศนวัสดุอื่นๆ

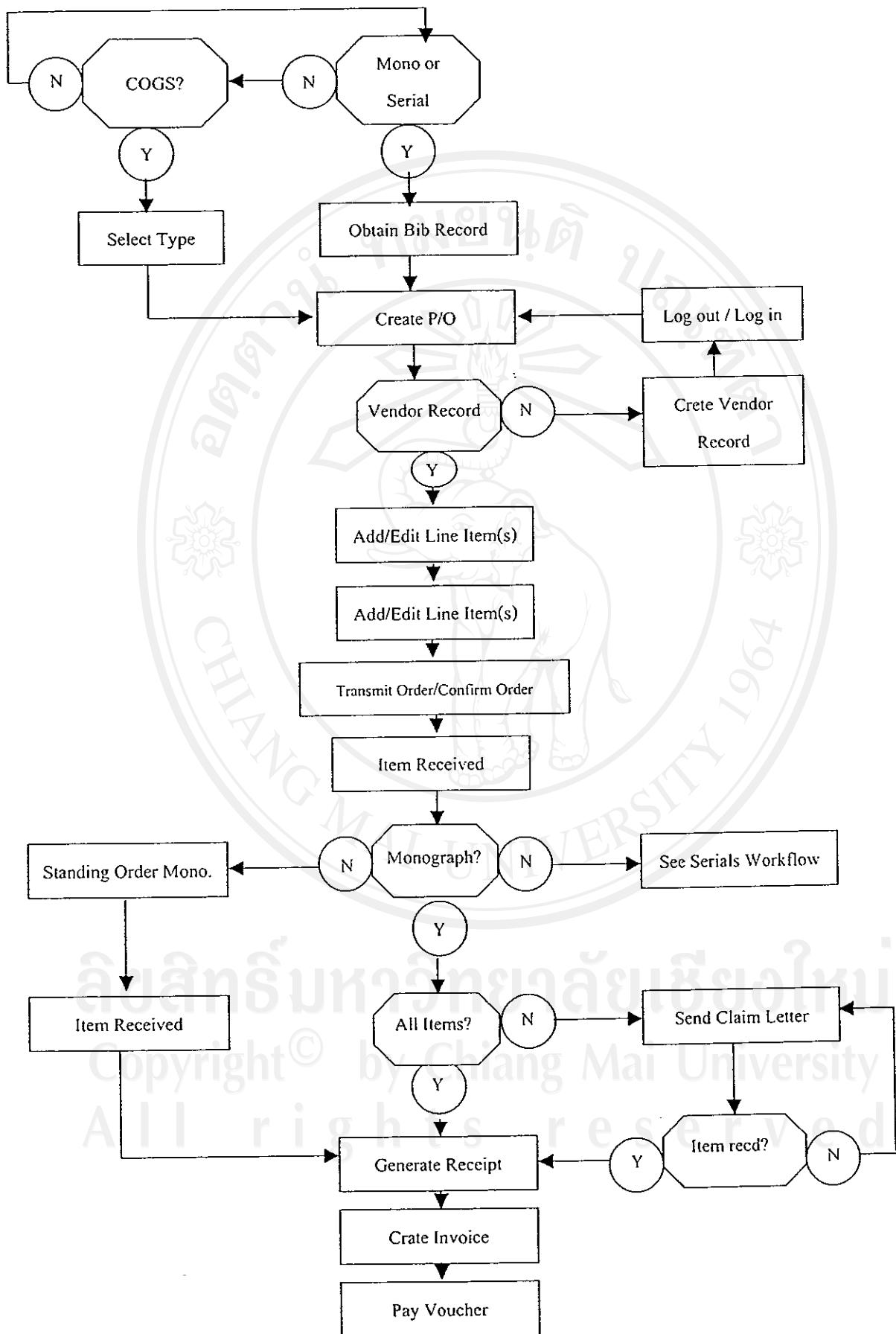
6) การรับบริจาค (Deposit/Donation)

ตารางที่ 4.7 แสดงกระบวนการการรับทรัพยากรสารสนเทศบริจาค

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
รายชื่อหน่วยงานที่ บริจาค หน่วยงานที่รับบริจาค สถานที่จัดส่งหนังสือ รายชื่อหนังสือ จำนวนเล่ม	การจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลหนังสือบริจาค	รายงานจำนวน ทรัพยากรสารสนเทศที่ ได้รับบริจาค แยกภาษา ไทยและภาษาต่าง ¹ ประเทศ ได้แก่ หนังสือ ² วิชาชีพ ศิลปะ สถาปัตยกรรม เทป และโสตทัศนวัสดุอื่นๆ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ขั้นตอนการทำงานของโมดูลงานจัดหา

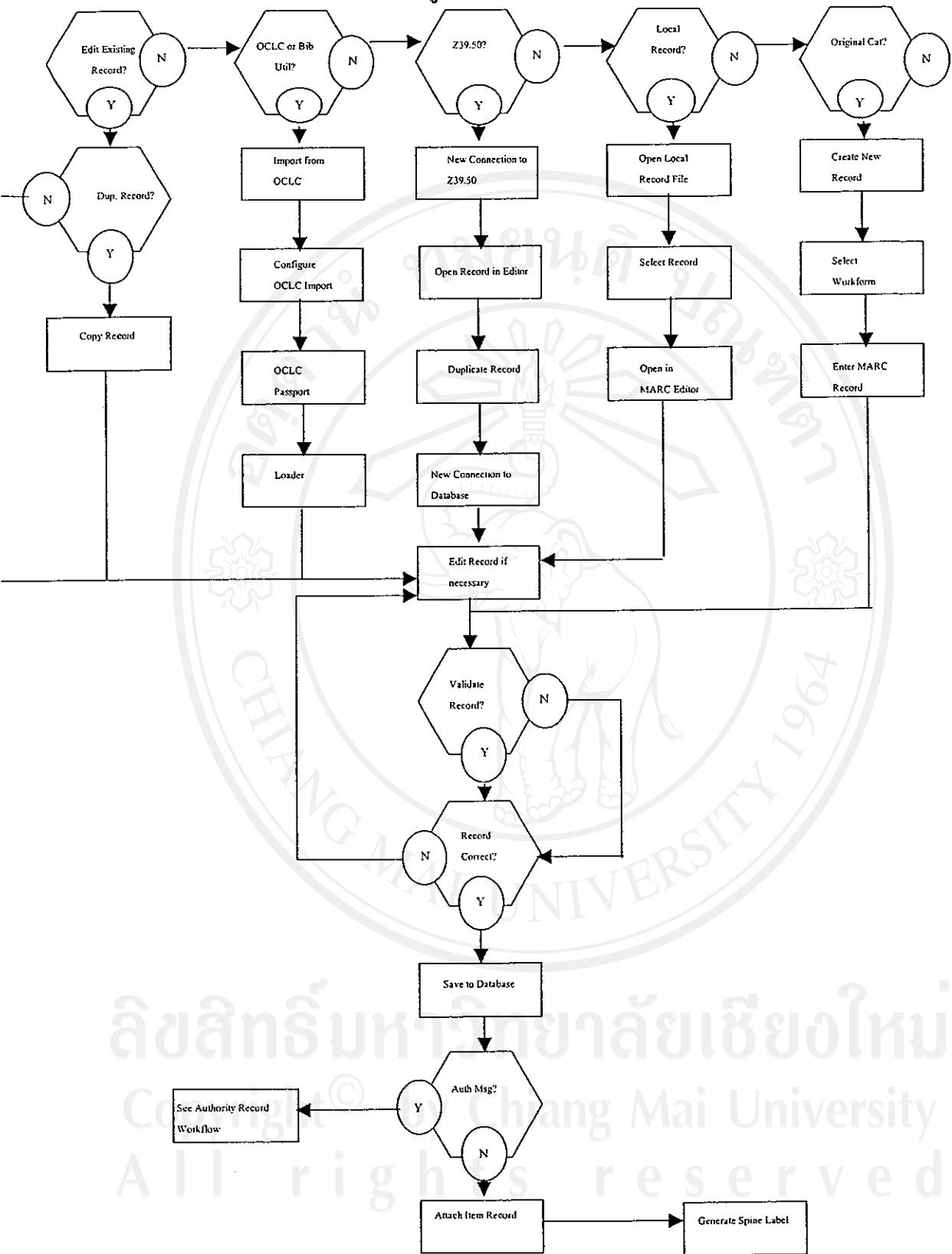
รูปที่ 4.4 ขั้นตอนการทำงานของโมดูลงานจัดหา

2. โมดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศ(Cataloging Module) เป็นระบบที่บันทึกข้อมูลหนังสือ เอกสาร หาก โสตทศนวัสดุ และทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นๆ ได้ และตรวจสอบและแก้ไขการลงทะเบียนทางบรรณานุกรม หัวเรื่อง เลขเรียกหนังสือให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในรูปแบบของ MARC โดยมีขั้นตอนการทำงานดังรูปที่ 4.5

ตารางที่ 4.8 แสดงกระบวนการจัดทำรายการสารสนเทศ(Cataloging Module)

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสารสนเทศ
เลือกหมายเหตุระเบียนบรรณานุกรม แก้ไขข้อมูล USMARC Record แก้ไข Fixed field data, แก้ไข USMARC Record เพื่อเพิ่มเลขหัวเรื่อง item records, Status, location และเพิ่มจำนวนเล่ม (กรณี 2 เล่มขึ้นไป)	เปลี่ยนแปลงแก้ไข เก็บข้อมูล	ข้อมูลสำหรับให้บริการและสืบค้น	1. รายงานหรือสถิติจำนวนการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศโดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ 2. รายงานจำนวนทรัพยากรสารสนเทศแยกตามสาขาวิชา 3. รายงานทรัพยากรสารสนเทศที่เพิ่มหรือลดระเบียน

ขั้นตอนการทำงานโโนดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศ

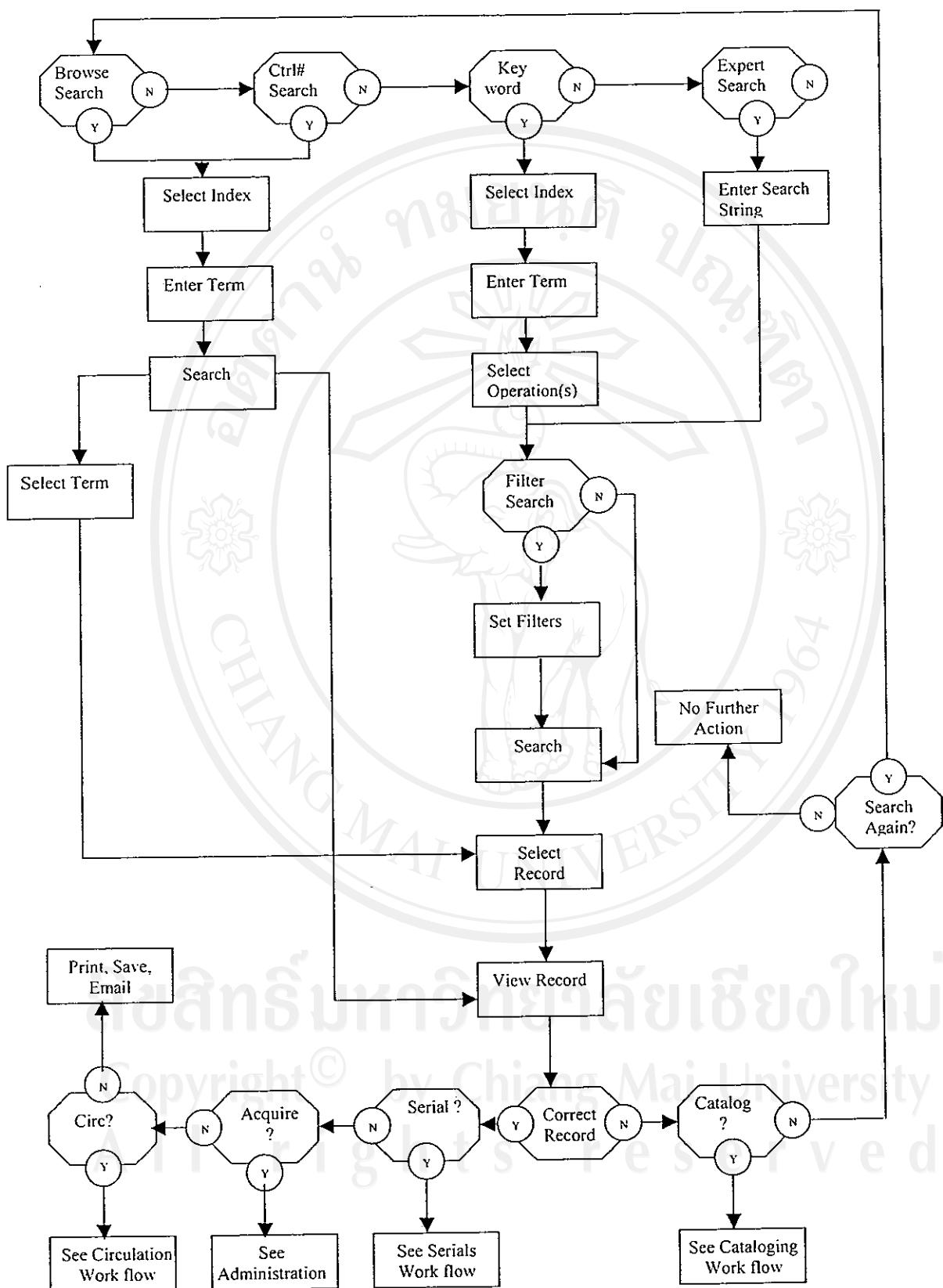
รูปที่ 4.5 ขั้นตอนการทำงานโโนดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศ

3. โมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือ โอแพค (Online Public Access Cataloguing Module : OPAC) เป็นระบบการสืบค้นข้อมูลในฐานข้อมูลผ่านระบบเครือข่ายทั้งระบบอินเตอร์เน็ต และ อินทราเน็ต ได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ โดยเป็นระบบที่เก็บข้อมูล กับ โมดูลต่างๆ ได้แก่ โมดูลการจัดทำรายการสารสนเทศ โมดูลบัญชีสารสนเทศ โมดูลควบคุมวารสาร โดยสามารถสืบค้นได้จาก ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง เลขเรียกหนังสือ หัวเรื่อง คำสำคัญ หมายเลขอารบิก ประจําหนังสือ(ISBN) หมายเลขอารบิกประจําวารสาร(ISSN) ชื่อเรื่องวารสาร การแสดงผลให้รายละเอียดจากหมวดคำที่สืบค้นและรายการที่ใกล้เคียงได้ รายการบรรณานุกรมหนังสือ เลขเรียกหนังสือ สถานที่จัดเก็บจำนวนเล่ม สถานะของหนังสือ หมายเลขอาร์โอดี นอกจากนี้ผู้ใช้สามารถสืบค้นระดับเชี่ยวชาญ(Advanced Search) และเริ่มต้นการสืบค้นใหม่ได้ทุกหน้าโดยไม่ต้องกลับไปที่เมนูแรก โดยมีขั้นตอนการทำงานดังรูปที่ 4.6

ตารางที่ 4.9 แสดงกระบวนการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือ โอแพค

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสารสนเทศ
สืบค้นหัวใจ: ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง เลขหมู่ สำนักพิมพ์ ชื่อวารสาร สืบค้นคำสำคัญ: ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง หัวเรื่อง ISBN/ISSN LCCN ทุกเขตข้อมูล สืบค้นแบบเชี่ยวชาญ: คำหรือวลี	การสืบค้นข้อมูล จาก การสืบค้นหัวใจ และ /หรือ สืบค้นคำสำคัญ และ/หรือ สืบค้น แบบเชี่ยวชาญ	แสดงผลที่มีและราย การที่ใกล้เคียงในรูป แบบ MARC Bibliography Record จากการสืบค้นหัวใจ และ/หรือ สืบค้นคำ สำคัญ และ/หรือ สืบ ค้นแบบเชี่ยวชาญ	1. รายงานสถิติวัน เวลา สืบค้น 2. รายงานสถิติการสืบ ค้นข้อมูลสารสนเทศ โดยแยกประเภทการสืบ ค้น 3. รายงานจำนวนผู้ใช้ การสืบค้น

ขั้นตอนการทำงานโมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือโอแพค

รูปที่ 4.6 ขั้นตอนการทำงานโมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือโอแพค

4. โนมูลยืม-คืนสารสนเทศ(Circulation Module) เป็นระบบยืม-คืนที่เกี่ยวข้องกับโนมูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือโอลิเพด ทำให้ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ สามารถทราบสถานะของผู้ใช้ และสถานะของทรัพยากรสารสนเทศว่าถูกยืมออกไปหรือไม่ ระบบจะทำการเปลี่ยนสถานะภาพของทรัพยากรสารสนเทศที่ถูกยืม-คืนออกไปได้ทันที แจ้งค่าปรับ และเก็บรายชื่อผู้ยืม เนื่องจากระบบจะเก็บข้อมูลที่อยู่ของสมาชิกห้องสมุดไว้ โดยโนมูลย์ของงานทะเบียน สมาชิก ซึ่งสามารถสร้างระบุนิยมสมาชิกผู้ใช้ในการเก็บข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับ ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ ประเภทของสมาชิกเพื่อกำหนดสถานภาพของสมาชิก เช่น วันหมดอายุการเป็นสมาชิก ระยะเวลาในการยืม-คืน ฯลฯ และสามารถทำการปรับปรุงแก้ไขได้ นอกเหนือไปนี้ยังมีระบบการจอง เป็นระบบที่ช่วยจัดลำดับก่อนหลัง ในกรณีที่มีผู้ต้องการยืมหนังสือเรื่องเดียวกันมากกว่า 1 คน โดยมีขั้นตอนการทำงานดังรูปที่ 4.7

ตารางที่ 4.10 แสดงกระบวนการยืม-คืนสารสนเทศ

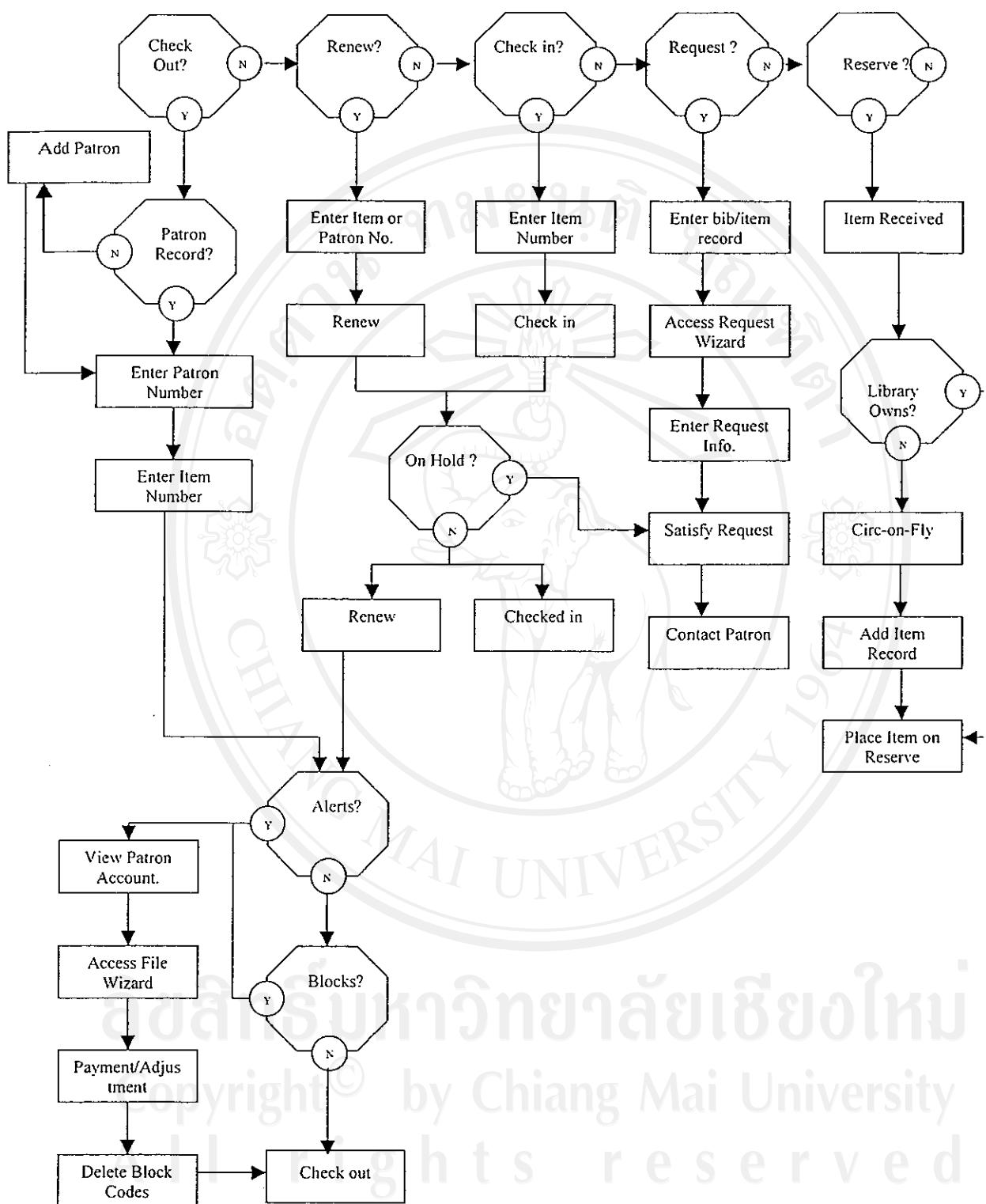
นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
ข้อมูลผู้ใช้: รหัสสมาชิก ประเภทผู้ใช้ ชื่อ-นามสกุล ที่อยู่	จัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลสมาชิก	รายงานจำนวนสมาชิก โดยแยกประเภท นัก ศึกษา อาจารย์ พนักงาน บุคลากรภายนอก
การยืม: รหัสสมาชิก บาร์โค้ด	เปลี่ยนแปลงและจัด เก็บข้อมูล	ข้อมูลการยืม	1. รายงานสถิติการยืม ทรัพยากรฯ ประเภทและ สาขาวิชา 2. รายงานสถิติการยืม แยกประเภทสมนา�ีก
การคืนอายุการยืม: รหัสสมาชิก บาร์โค้ด	เปลี่ยนแปลงและจัด เก็บข้อมูล	ข้อมูลการยืม	
การคืน: บาร์โค้ด	เปลี่ยนแปลงและจัด เก็บข้อมูล	ข้อมูลการคืน ค่า ปรับ/ใบเสร็จค่าปรับ	รายงานค่าปรับ

ตารางที่ 4.10 แสดงกระบวนการเข้ม-คืนสารสนเทศ (ต่อ)

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
การจอง : รหัสสมาชิก ข้อมูลบรรณานุกรม หนังสือ ¹ บาร์โค้ด สถานะ ² วันที่ใช้	เปลี่ยนแปลงและจัด เก็บข้อมูล	ข้อมูลการจอง	รายงานสถิติการจอง หนังสือ
หนังสือสำรอง: รหัสวิชา รหัสอาจารย์ผู้สอน Course Section ชื่อวิชา บาร์โค้ด Item class ระยะเวลา สถานที่จัดเก็บ	เปลี่ยนแปลงและจัด เก็บข้อมูล	ข้อมูลหนังสือสำรอง	รายงานสถิติหนังสือ สำรอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ขั้นตอนการทำงานโมดูลยืม-คืนสารสนเทศ

รูปที่ 4.7 ขั้นตอนการทำงานโมดูลยืม-คืนสารสนเทศ

5. โมดูลควบคุมวารสาร(Serial Control Module) เป็นระบบจัดการและควบคุมวารสาร การจัดเก็บข้อมูลระเบียนบรรณานุกรมวารสารสำหรับการจัดหาวารสาร การสร้างรายการทะเบียน วารสาร ลงทะเบียนวารสาร ห่วงโซ่วารสาร การเขียนเล่ม ซึ่งมีส่วนคล้ายกับระบบงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ โดยระบบสามารถเก็บข้อมูลบรรณานุกรมวารสาร ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ หัวเรื่อง ชื่อวารสาร ปีที่ พับที่ วัน เดือน ปี เลขหน้า สาระสังเขป เป็นต้น จัดเก็บข้อมูลผู้จัดจำหน่ายวารสาร บันทึกข้อมูลในรูปแบบของ MARC มาตรฐาน ได้ สามารถปรับปรุงแก้ไขรายการทะเบียนวารสาร และการห่วงโซ่วารสารที่ได้รับล่าช้า และเชื่อมโยงกับงานบริการในการให้บริการขึ้น-คืนวารสาร ได้ โดยมีขั้นตอนการทำงานดังรูปที่ 4.8 ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) การสร้างรูปแบบการพิมพ์ (Holding MARC record)

ตารางที่ 4.11 แสดงกระบวนการสร้างรูปแบบการพิมพ์

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสารสนเทศ
การสร้างรูปแบบการพิมพ์สถานที่จัดเก็บ ปีที่ ฉบับที่ จำนวนฉบับต่อ Volume กำหนดของการสาร วันที่คาดว่าจะได้รับ วารสาร	การจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลรูปแบบการพิมพ์	รายงานจำนวนวารสารโดยแยกภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสาขา

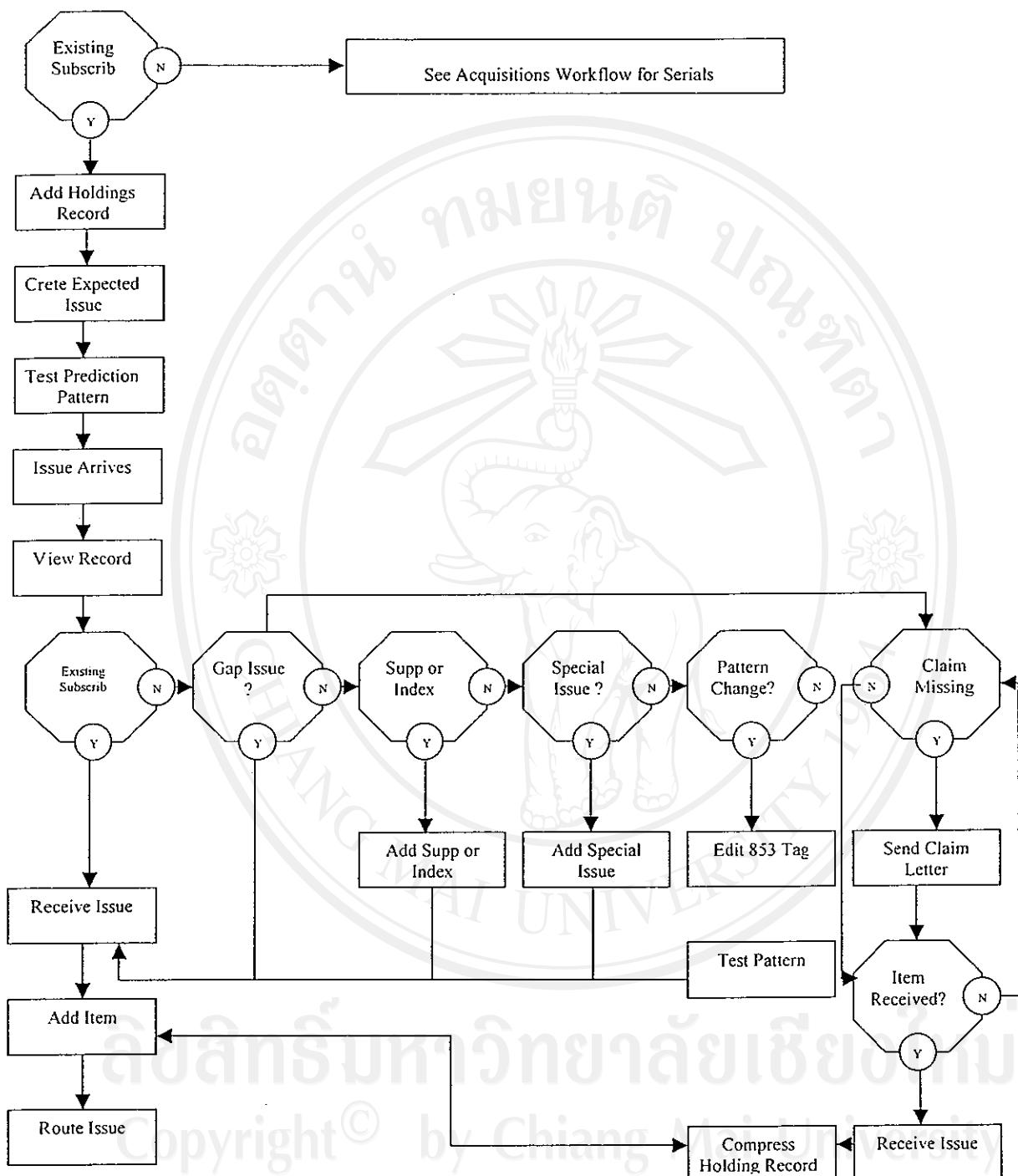
2) การลงทะเบียนวารสาร (Serial Receive)

ตารางที่ 4.12 แสดงกระบวนการลงทะเบียนวารสาร

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
Bib. Id. วันที่อุปการสาร ปีที่ ฉบับ เดือน และปีที่พิมพ์	การจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลการลงทะเบียน วารสาร	รายงานจำนวนวารสารที่ ได้รับ/ยกเลิก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

ขั้นตอนการทำงานในดูแลความคุณวารสาร

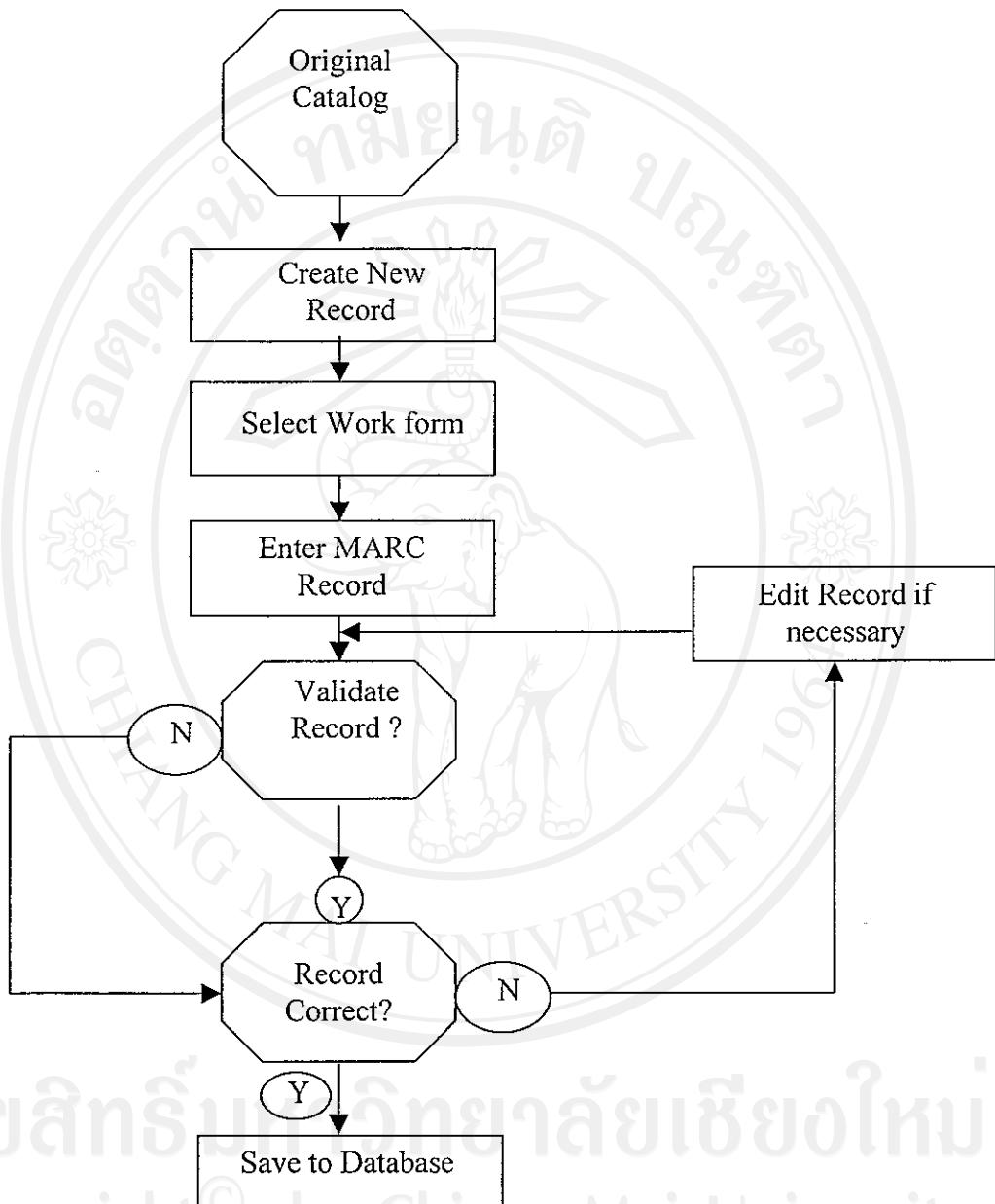
รูปที่ 4.8 ขั้นตอนการทำงานในดูแลความคุณวารสาร

6. โมดูลการจัดทำครรชนีวารสาร (Journal Indexing Module) เป็นระบบที่ทำงานร่วมกับโมดูลควบคุมวารสาร และมีลักษณะการทำงานคล้ายกับโมดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศสำหรับการลงทะเบียนรายการครรชนีวารสาร ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ หัวเรื่อง ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ วันเดือน ปี เลขหน้า สาระสังเขป เป็นต้น สามารถบันทึกข้อมูลได้ในรูปแบบของ MARC โดยใช้มาตรฐาน US MARC Format ทำรายการเชื่อมโยง See, See Also ได้ การสืบค้นสามารถสืบค้นได้จากชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ หัวเรื่อง ชื่อวารสาร ISSN โดยผ่านการสืบค้นจากโมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือโอลเพ็ค โดยมีขั้นตอนการทำงานดังรูปที่ 4.9

ตารางที่ 4.13 แสดงกระบวนการจัดทำครรชนีวารสาร

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสารสนเทศ
สร้างระเบียนครรชนีวารสาร : ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ เดือน ปีที่พิมพ์ เลขหน้า หัวเรื่อง หมวด ISSN หน่วยงานที่ทำ	การจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลครรชนีวารสาร	รายงานสถิติการทำครรชนีวารสาร โดยแยกภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสาขาวิชา

ขั้นตอนการทำงานไมมดูแลการจัดทำครรชนีวารสาร

Copyright © by Chiang Mai University
A II ชี้ ขั้นตอนการทำงานไมมดูแลการจัดทำครรชนีวารสาร

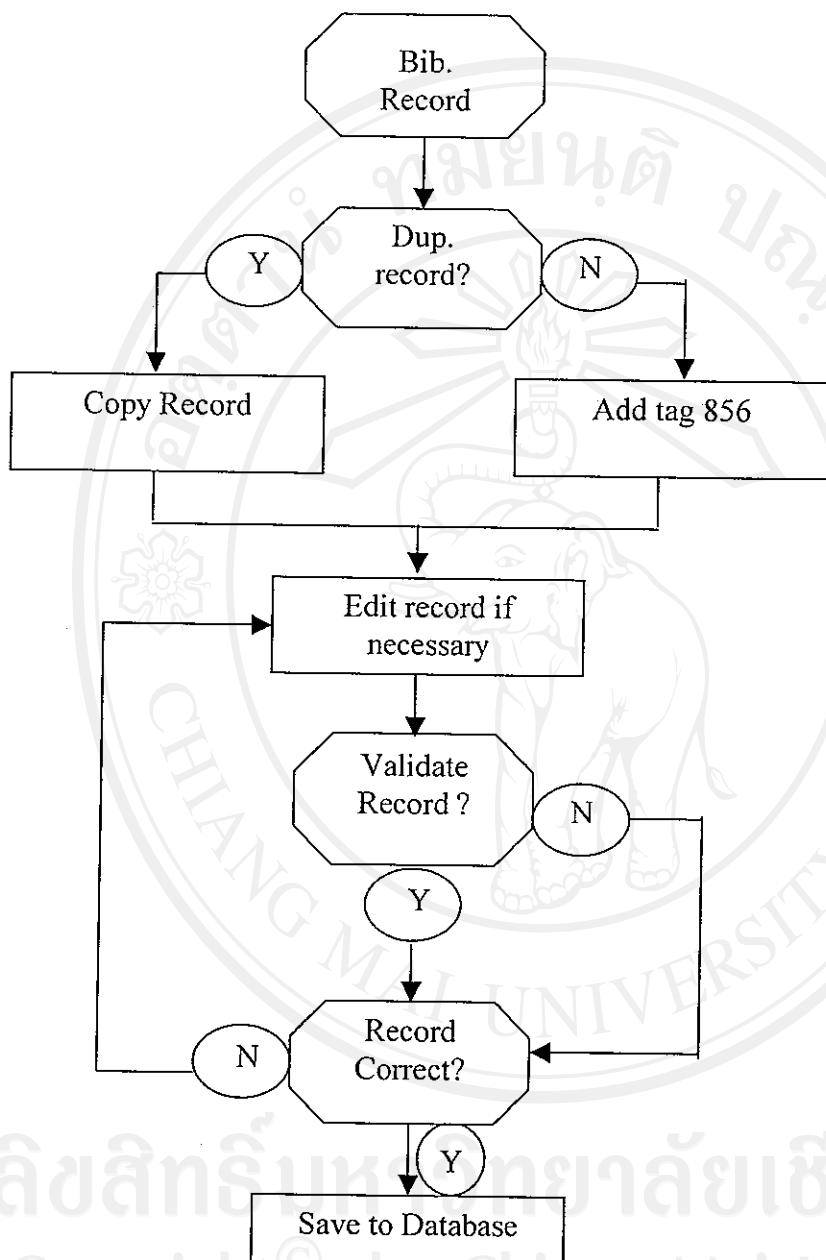
7. โมดูลมัลติมีเดีย(Multimedia Module) เป็นระบบที่สามารถรับข้อมูลจาก Scanner หรือแหล่ง Input Digital ในรูปแบบแฟ้มข้อมูลได้ และสามารถวิเคราะห์ข้อมูล แฟ้มข้อมูล รูป เสียง ภาพสไลด์ วิดีโอ ผ่าน Tag 856 และนำมาแสดงใน โมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศ หรือโอลิเพก หรือผ่าน Web Browser โดยมีขั้นตอนการทำงานดังรูปที่ 4.10

ตารางที่ 4.14 แสดงกระบวนการทำงาน โมดูลมัลติมีเดีย(Multimedia Module)

นำเข้า (Input)	ประมวลผล (Process)	แสดงผล (Output)	ความต้องการสาร สนเทศ
ระบบที่บันทึก เพิ่มข้อมูลภาพใน Tag 856 ได้แก่ หน้าสารบัญ หน้าสาระสังเขป วิดีทัศน์ เสียง เป็นต้น เพื่อทำการเชื่อมโยง URL	การจัดเก็บข้อมูล	ข้อมูลมัลติมีเดีย	รายงาน สถิติการทำ มัลติมีเดีย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ขั้นตอนการทำงานโนดูมัลติมีเดีย

รูปที่ 4.10 ขั้นตอนการทำงาน โนดูมัลติมีเดีย

การวิเคราะห์การทำงานตามขั้นตอนของระบบอัตโนมัติ VTLS VIRTUAL LIBRARY ประกอบด้วย ส่วนของการนำเข้า จัดการหรือประมวลผล เพย์แพร์หรือแสดงผล ข้อมูลและสารสนเทศ นำ มาสร้าง ตารางเมตริกซ์ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนก ระบบอัตโนมัติ กระบวนการ สาร สนเทศ และสารสนเทศที่ต้องการได้ดังตารางที่ 4.15 และ 4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.16 ตามแบบดูงความต้องการที่ระบุไว้ในแผนก ระยะเวลาระบุตัวบ่งชี้ที่ไม่ต้องการ แต่สามารถที่ต้องการ(ต่อ)

$\cup$ = Users of data

C = Creators of data

4.2.2 การตรวจสอบและกำหนดระบบสารสนเทศที่จะทำการพัฒนา

กลยุทธ์ระบบสารสนเทศของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา คือ การพัฒนาการใช้ระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศจากข้อมูลปฏิบัติการของระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการ การวางแผน และการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังนั้นจึงได้ตรวจสอบและกำหนดระบบสารสนเทศที่จะทำการพัฒนาโดยการสัมภาษณ์และออกแบบสอบถาม พนักงานสารสนเทศที่ได้จากการปฏิบัติงานระบบอัตโนมัติสอดคล้องกับความต้องการของบรรณารักษ์ และผู้บริหารของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา โดยได้แสดงถึงความสำคัญของสารสนเทศที่ต้องการออกแบบมากที่สุด(***) หาก(**) และปานกลาง(*) และสารสนเทศที่แสดงคงดัชนีชี้วัด และระบบสารสนเทศอื่นๆ ที่ขาดไปในการเชื่อมโยงกับระบบอัตโนมัติ VTLS VIRTUA เพื่อสนับสนุน การใช้งานจากระบบอัตโนมัติ และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการให้บริการ ได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1. สารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้านนี้ชี้วัด

1.1 ไม่ดูผลงานจัดทำ

ตารางที่ 4.17 แสดงสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้านนี้ชี้วัดจากไม่ดูผลงานจัดทำ

สารสนเทศที่ต้องการ	สารสนเทศที่แสดงด้านนี้ชี้วัด
1. รายงานจำนวนทรัพยากรสารสนเทศโดยแยกภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ วิดีทัศน์ ซีดีรอม เทป และโสตทัศน์วัสดุอื่นๆ ***	1. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
2. รายงานการประเมินร้านค้า โดยพิจารณาจากการให้บริการ จำนวนตัวเล่มที่ได้รับ การส่งของ และ ราคา*	2. จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดซื้อจัดทำ
3. รายงานงบประมาณการจัดซื้อแยกสำนักวิชา โดยแยกภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และแยกประเภททรัพยากรออก เป็น หนังสือ วิดีทัศน์ ซีดีรอม เทป โสตทัศน์วัสดุอื่นๆ***	3. จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับบริจาค
4. รายงานทรัพยากรสารสนเทศที่สั่งซื้อ โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ วิดีทัศน์ ซีดีรอม เทป และ โสตทัศน์วัสดุอื่นๆ***	4. จำนวนทรัพยากรสารสนเทศต่อหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
5. รายงานยอดการสั่งซื้อแยกตามสำนักวิชา***	5. สัดส่วนของเงินงบประมาณต่อจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่จัดซื้อจัดทำ
6. รายงานการสั่งซื้อแยกตามร้านค้า*	6. สัดส่วนของเงินงบประมาณต่อจำนวนทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละสำนักวิชา
7. รายงานทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับจากการสั่งซื้อ โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ วิดีทัศน์ ซีดีรอม เทป และ โสตทัศน์วัสดุอื่นๆ**	7. สัดส่วนของเงินงบประมาณต่อการจัดซื้อแต่ละร้านค้า
8. รายงานจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับแยกสำนักวิชา ***	8. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการโดยเฉพาะอาจารย์ เนื่องจากเป็นผู้พิจารณาเสนอซื้อทรัพยากรสารสนเทศ
9. รายงานจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับแยกตามร้านค้า *	
10. รายงานการเงินทั้งหมดที่จ่ายจริงตามใบสั่งของ***	
11. รายงานจำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ได้รับบริจาค แยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ได้แก่ หนังสือ วิดีทัศน์ ซีดีรอม เทป และ โสตทัศน์วัสดุอื่นๆ***	

1.2 โภคุลงานจัดทำรายการสารสนเทศ

ตารางที่ 4.18 แสดงสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้วยชีวัดจากโภคุลงานจัดทำรายการสารสนเทศ

สารสนเทศที่ต้องการ	สารสนเทศที่แสดงด้วยชีวัด
1. รายงานหรือสถิติจำนวนการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศโดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ**	1. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
2. รายงานจำนวนทรัพยากรสารสนเทศแยกตามสาขาวิชา***	2. จำนวนการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ
3. รายงานทรัพยากรสารสนเทศที่เพิ่มหรือลดระเบียน***	3. จำนวนทรัพยากรแยกตามสาขาวิชา 4. จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่เพิ่มหรือลดระเบียน

1.3 โภคุลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือโถแพค

ตารางที่ 4.19 แสดงสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้วยชีวัดจากโภคุลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือโถแพค

สารสนเทศที่ต้องการ	สารสนเทศที่แสดงด้วยชีวัด
1. รายงานสถิติวัน เวลาสืบค้น***	1. ระยะเวลาหรือช่วงเวลาที่นักศึกษาใช้ห้องสมุดหรือใช้ข้อมูลห้องสมุด
2. รายงานสถิติการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ โดยแยกประเภทการสืบค้น**	2. สถิติการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ 3. จำนวนผู้ใช้การสืบค้นข้อมูล
3. รายงานจำนวนผู้ใช้การสืบค้น***	

1.4 ไม้คูลรีม-คืนสารสนเทศ

ตารางที่ 4.20 แสดงสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้วยจากไม้คูลรีม-คืนสารสนเทศ

สารสนเทศที่ต้องการ	สารสนเทศที่แสดงด้วย
1. รายงานจำนวนสมาชิกโดยแยกประเภท นักศึกษา อาจารย์ พนักงาน บุคลากรภายนอก***	1. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
2. รายงานสถิติการยืมทรัพยากรสารสนเทศ แยกตามประเภท ทรัพยากรสารสนเทศ***	2. จำนวนผู้ใช้บริการศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา
3. รายงานสถิติการยืมทรัพยากรสารสนเทศ แยกตามสาขาวิชา ***	3. จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ถูกยืมแยก ประเภททรัพยากรและสาขาวิชา
4. รายงานสถิติการยืมแยกประเภท Patron***	4. จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่ถูกยืมแยกประเภทสมาชิก
5. รายงานค่าปรับ ***	5. จำนวนค่าปรับ
6. รายงานสถิติการจองหนังสือ***	6. จำนวนการจองหนังสือ
7. รายงานสถิติหนังสือสำรอง***	7. จำนวนหนังสือสำรอง

1.5 ไม้คูลความคุณวารสาร

ตารางที่ 4.21 แสดงสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้วยจากไม้คูลความคุณวารสาร

สารสนเทศที่ต้องการ	สารสนเทศที่แสดงด้วย
1. รายงานจำนวนวารสาร โดยแยกภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสาขา***	1. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร
2. รายงานจำนวนวารสารที่ได้รับ/ยกเลิก***	2. จำนวนวารสารที่มีในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาโดยแยกภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ และสาขาวิชา 3. จำนวนการใช้วารสาร

1.6 โมดูลการจัดทำครรชนีวารสาร

ตารางที่ 4.22 แสดงสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้วยนี้ชี้วัดจากโมดูลการจัดทำครรชนีวารสาร

สารสนเทศที่ต้องการ	สารสนเทศที่แสดงด้วยนี้ชี้วัด
รายงานสถิติการทำครรชนีวารสาร ***	1. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร 2. จำนวนครรชนีวารสาร โดย แยกภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสาขาวิชา

1.7 โมดูลมัลติมีเดีย

ตารางที่ 4.23 แสดงสารสนเทศที่ต้องการและสารสนเทศที่แสดงด้วยนี้ชี้วัดจากโมดูลมัลติมีเดีย

สารสนเทศที่ต้องการ	สารสนเทศที่แสดงด้วยนี้ชี้วัด
รายงานสถิติการทำมัลติมีเดีย***	1. การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร 2. รายงานสถิติการทำมัลติมีเดีย

2. ระบบสารสนเทศอื่นๆ

จากการตรวจสอบและกำหนดระบบสารสนเทศที่จะทำการพัฒนาโดยการสัมภาษณ์และออกแบบสอบถาม พนวจัยขั้นตอนการทำงาน พบว่าขั้นตอนระบบสารสนเทศอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกับระบบอัตโนมัติ VTLS VIRTUA เพื่อสนับสนุนการใช้งานจากระบบอัตโนมัติ และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการให้บริการได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

2.1 ระบบการจัดซื้ออ่อนไลน์ เพื่อให้สามารถตรวจสอบรายละเอียดการสั่งซื้อได้

2.2 โมดูลงานจัดทำรายการสารสนเทศ ควรมีการพัฒนาระบบให้รองรับการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบ เพื่อทำการถ่ายโอนข้อมูล เชื่อมโยงประเภททรัพยากร

สารสนเทศอื่น ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย (และสามารถรองรับได้หลายภาษา

2.3 ระบบการจัดทำข้อมูล(Collection) ตามคำค้นได้

2.4 โมดูลการสืบค้นรายการสารสนเทศหรือ โอลัฟ Ek มีการพัฒนาระบบที่สามารถปรับเปลี่ยน interface ได้ โดยไม่ต้องอ่านหมายหน้าจอ

2.5 ระบบการตรวจสอบหนังสือของผู้ใช้ผ่านเว็บไซด์

2.6 ระบบแจ้งความต้องการทรัพยากรสารสนเทศผ่านเว็บไซด์

2.7 ระบบขึ้น-คืนอัตโนมัติด้วยตนเอง โดยมีระบบการขึ้น-คืนให้เป็นไปตามระเบียบของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา

2.8 ระบบการทำหนังสือสำรองผ่านเว็บไซด์

2.9 ระบบการบันทึกข้อมูลการสืบค้น

2.10 โมดูลมัลติมีเดีย สามารถเชื่อมโยงไปสู่มัลติมีเดียประเภทอื่นๆ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ สารบัญอิเล็กทรอนิกส์ และทุกเว็บไซด์ที่เกี่ยวข้อง

4.2.3 ระบบรายงานที่สนับสนุนหน้าที่การบริหารและการตัดสินใจ

จากความสัมพันธ์ระหว่างระบบอัตโนมัติกับระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการทำงานของผู้บริหารความต้องการสารสนเทศ จะได้รายงานสำหรับผู้บริหารระดับสูงโดยการจัดกลุ่มสารสนเทศที่ต้องการ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดทำรายงาน(Management Information System)ซึ่งสามารถนำเสนอในลักษณะรายงานบทสรุปผู้บริหารในรูปแบบกราฟหรือตาราง บนเว็บไซด์ ดังภาพรวมรูปที่ 4.11 ได้ดังนี้

1. รายงานทรัพยากรสารสนเทศ

1) หนังสือ โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

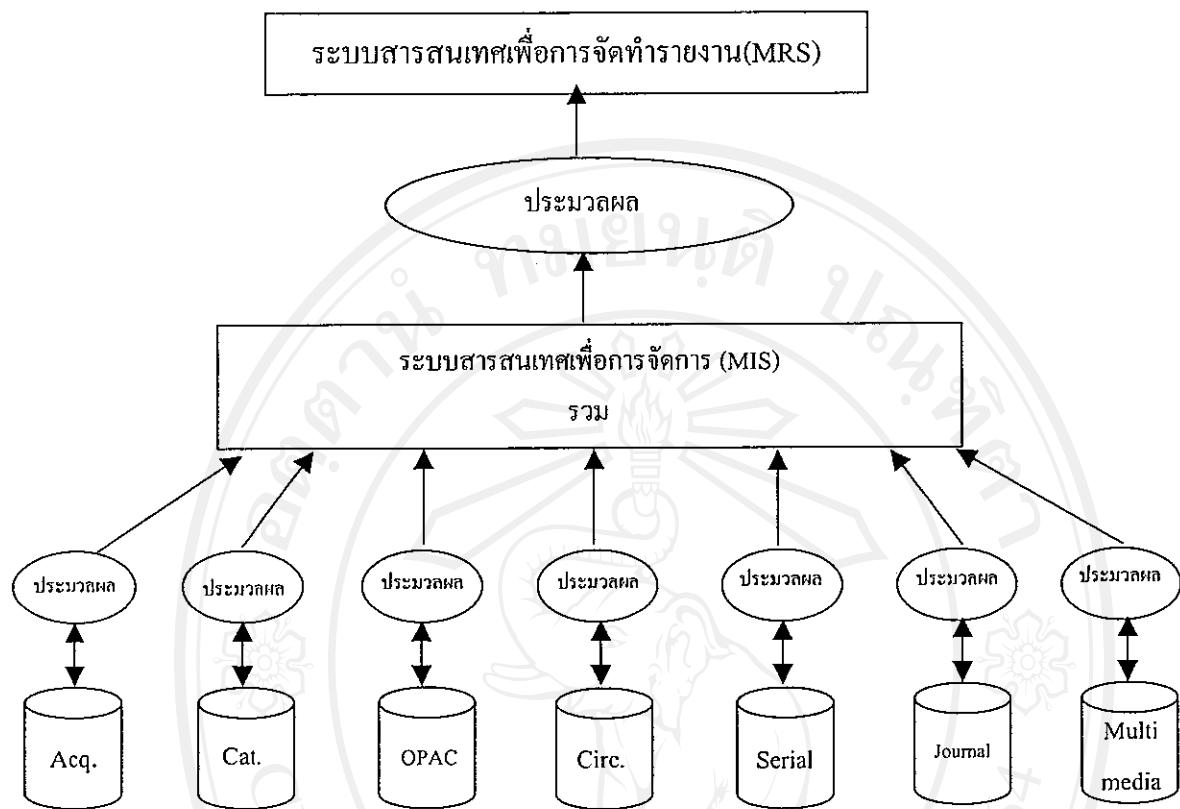
- จำนวนรวมทั้งหมด
- จัดซื้อ
- บริจาค
- สาขาวิชา

2) วารสาร โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

- จำนวนรวมทั้งหมด
- จัดซื้อ
- บริจาค

- สาขาวิชา
- 3) ชีดีรอม โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- จำนวนรวมทั้งหมด
  - จัดซื้อ
  - บริจาค
  - สาขาวิชา
- 4) วีดิทัศน์ โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- จำนวนรวมทั้งหมด
  - จัดซื้อ
  - บริจาค
  - สาขาวิชา
- 5) เทป โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- จำนวนรวมทั้งหมด
  - จัดซื้อ
  - บริจาค
  - สาขาวิชา
- 6) โสตทัศนวัสดุอื่นๆ โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- จำนวนรวมทั้งหมด
  - จัดซื้อ
  - บริจาค
  - สาขาวิชา
- 7) ครรชนิวรารสาร โดยแยกภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
- สาขาวิชา
- 8) สถิติการทำมัดต้มีเดีย
2. รายงานงบประมาณ
    - 1) งบประมาณทั้งหมด
    - 2) งบประมาณแยกตามสำนักวิชา
    - 3) งบประมาณที่จัดซื้อแต่ละร้านค้า
  3. รายงานการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

- 1) จำนวนการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ
  - 2) จำนวนทรัพยากรสารสนเทศที่เพิ่ม/ลดระเบียน
4. รายงานการยืม-คืน
- 1) จำนวนการยืม
    - 1.1 แยกตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ
      - หนังสือ
      - วารสาร
      - ซีดีรอม
      - วิดีทัศน์
      - เทป
      - โสตทัศนวัสดุอื่นๆ
    - 1.2 แยกตามประเภทสมาชิกห้องสมุด
      - นักศึกษา
      - อาจารย์
      - พนักงาน
      - บุคคลภายนอก
    - 1.3 แยกตามสาขาวิชา
  - 2) จำนวนค่าปรับ
  - 3) จำนวนการจอง
  - 4) จำนวนหนังสือสำรอง
5. รายงานผู้ใช้บริการ
- 1) จำนวนผู้ใช้บริการ
  - 2) ช่วงระยะเวลาที่ผู้ใช้ใช้บริการ
  - 3) สถิติการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ
    - สืบค้นทั่วไป
    - สืบค้นคำสำคัญ
    - สืบค้นแบบเขี้ยวชาญ

รูปที่ 4.11 ภาพรวมของสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการสารสนเทศจากข้อมูลปฏิบัติการของระบบอัตโนมัติของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อนำไปสู่สารสนเทศสำหรับผู้บริหาร

4.3 การวางแผนจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศ (Resources Allocation)

การวางแผนจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศนั้น เป็นการจัดสรรทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการนำมาใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ระบบโทรคมนาคม บุคลากร และงบประมาณในการลงทุนทางด้านระบบสารสนเทศ ทรัพยากรข้อมูล ทั้งนี้ได้ศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ในศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา และวางแผนการจัดสรรทรัพยากรเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาและเอื้อหนุนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ดังนี้

4.3.1 การศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ปัจจุบัน

ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา ได้มีการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายภายใน โดยการติดตั้งเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทุกส่วนงาน เพื่อใช้ข้อมูลร่วมกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

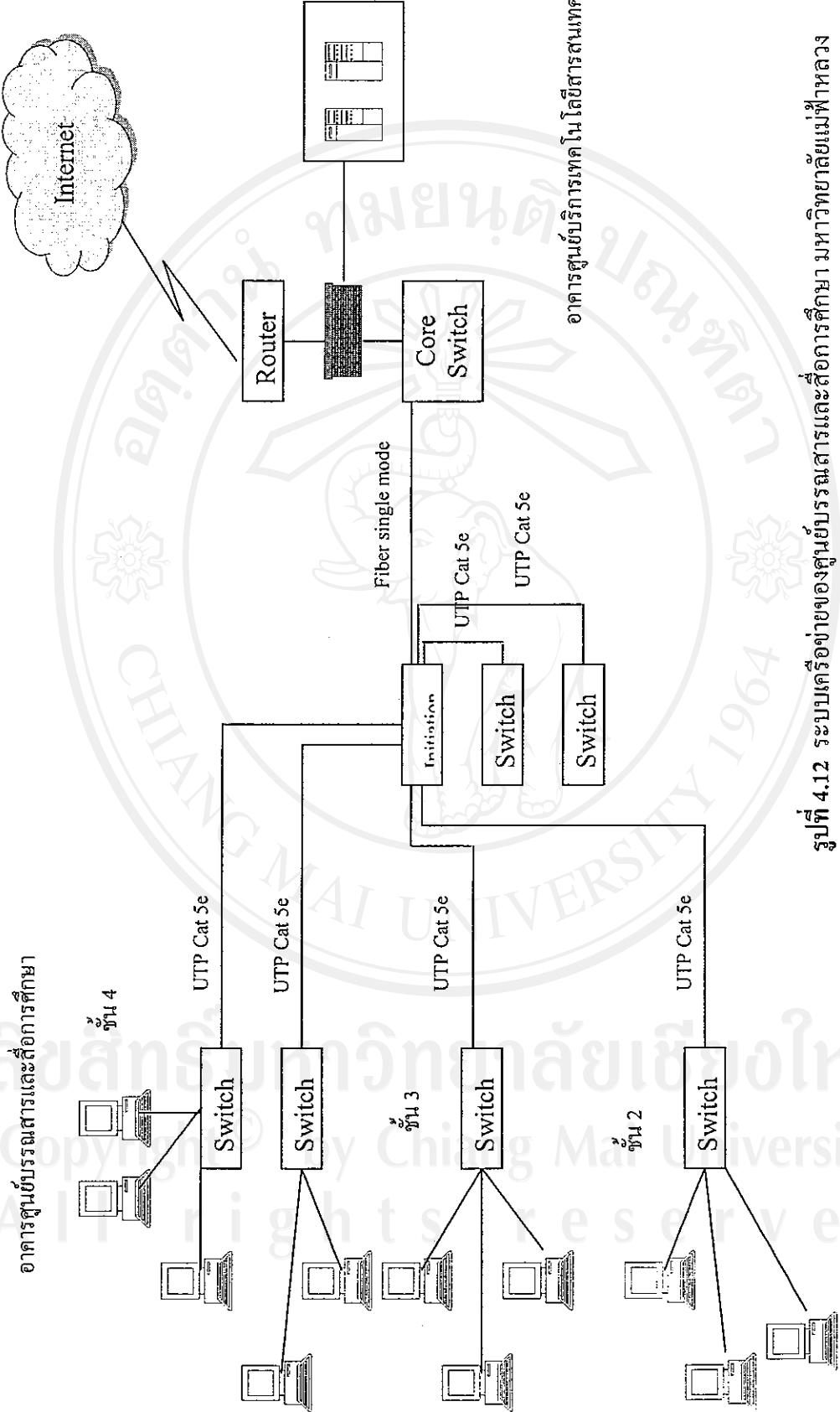
1. คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) จำนวน 1 เครื่อง ประกอบด้วย
  - 1) ระบบปฏิบัติการ UNIX ตามมาตรฐาน System V Release 4
  - 2) ระบบการจัดการฐานข้อมูล Oracle
2. คอมพิวเตอร์ลูกข่าย จำนวน 93 เครื่อง ประกอบด้วย
  - 1) คอมพิวเตอร์ลูกข่ายสำหรับการทำงาน จำนวน 24 เครื่อง
  - 2) คอมพิวเตอร์ลูกข่ายสำหรับให้บริการ จำนวน 79 เครื่อง
3. อุปกรณ์เครือข่าย
  - 1) Switching Hub 24 port จำนวน 1 ตัว
  - 2) Switching เชื่อมต่อกับ Switching Hub จำนวน 6 ตัว

4.3.2 การวางแผนจัดสรรงหัตถการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ

การวางแผนการจัดสรรงหัตถการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษาและอื่อนحنุนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดทำรายงานสำหรับผู้บริหารระดับสูง ซึ่งนำเสนอในลักษณะรายงานบทสรุปผู้บริหารในรูปแบบกราฟหรือตาราง บนเว็บไซต์ โดยได้จัดสรรhardware ซอฟต์แวร์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คอมพิวเตอร์แม่ข่าย จำนวน 1 เครื่อง ประกอบด้วย
  - 1) ระบบปฏิบัติการ UNIX ตามมาตรฐาน System V Release 4
  - 2) ระบบการจัดการฐานข้อมูล Oracle
- เพื่อใช้เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างข้อมูลปฏิบัติการของระบบอัตโนมัติและการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน ซึ่งเป็นคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้ว
  2. คอมพิวเตอร์ลูกข่าย จำนวน 1 เครื่อง สำหรับใช้เขียนโปรแกรม
  3. ซอฟต์แวร์
    - 1) ใช้โปรแกรม Macromedia dream weaver MX2004 ในการออกแบบระบบ
    - 2) พิจารณาใช้ภาษาคอมพิวเตอร์ในการเขียนโปรแกรม เช่น PHP, ASP.NET เป็นต้น
  4. นักโปรแกรมเมอร์ สำหรับพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดทำรายงาน

ระบบเครือข่ายของศูนย์บริการและศูนย์กลางวิทยุแม่ฟ้าหลวง

รูปที่ 4.12 ระบบเครือข่ายของศูนย์บริการและศูนย์วิทยุแม่ฟ้าหลวง

4.4 การวางแผนโครงการ (Project Planning)

การวางแผนกลยุทธ์พัฒนาการใช้ระบบอัตโนมัติ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เพื่อวางแผนกลยุทธ์การพัฒนาระบบสารสนเทศจากข้อมูลปฏิบัติการของระบบอัตโนมัติของ ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้วางแผนโครงการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ ซึ่งอยู่ในรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศของโนลัน (Nolan's four stage model)(King and Fracmer : 1984) ระหว่างขั้นที่ 2 และ 3 คือ Contagion และ Control เป็นการสนับสนุนการใช้งานคอมพิวเตอร์และทรัพยากรที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และสนับสนุนการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง

จากการศึกษา สรุปได้ว่าสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลปฏิบัติการที่เกิดขึ้นและมีอยู่จริงจากระบบอัตโนมัติทั้ง 7 โมดูล โดยได้จัดกลุ่มสารสนเทศออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ รายงานทรัพยากรสารสนเทศ รายงานงบประมาณ รายงานการวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ รายงานการยืม-คืน และรายงานผู้ใช้บริการ ทำให้ได้แผนพัฒนาระบบสารสนเทศที่เป็นประโยชน์และตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร และสนับสนุนการการตัดสินใจตามข้อมูลที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำไปปรับปรุงปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดทำรายงาน เป็นการรายงานผลการดำเนินงานของห้องสมุด เพื่อเสนอต่อผู้บริหารของศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานต่อผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงต่อไป ซึ่งสารสนเทศที่ได้จากการรายงานต่างๆ ได้อัดคล่องกับสารสนเทศของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ได้แก่ สารสนเทศการเรียนการสอน สารสนเทศสื่อการเรียนการสอน สารสนเทศงานวิจัย เป็นต้น สารสนเทศเหล่านี้ปรากฏในเอกสารการตรวจสอบภายใน รายการประจำปี และเอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved